USAID
ОД АМЕРИКАНСКИОТ НАРОД

BUXHETI PËR QYTETARËT E KOMUNËS SË TEARCËS PËR VITIN 2023

Ky dokument është përgatitur si pjesë e Projektit të USAID-it për forcimin e kapaciteteve për shfrytëzimin e resurseve, me mbështetjen e popullit amerikan nëpërmjet Agjencisë së SHBA për zhvillim ndërkombëtar (USAID).

USAID
ОД АМЕРИКАНСКИОТ НАРОД

BUXHETI PËR QYTETARËT E KOMUNËS SË TEARCËS PËR VITIN 2023

Ky dokument është përgatitur si pjesë e Projektit të USAID-it për forcimin e kapaciteteve për shfrytëzimin e resurseve, me mbështetjen e popullit amerikan nëpërmjet Agjencisë së SHBA për zhvillim ndërkombëtar (USAID).

PËRMBAJTJA

Pse buxheti qytetar? 3

CILAT JANË KOMPETENCAT E KOMUNËS? 4
ÇKA ËSHTË BUXHETI KOMUNAL DHE NGA ÇKA PËRBËHET? 4
CILAT JANË AKTIVITETE KOMUNALE QË I REALIZON KOMUNA JONË? 5
SI I MBLEDH KOMUNA TË HYRAT KOMUNALE? 5
CILAT JANË BURIMET KRYESORE TË TË HYRAVE KOMUNALE? 7
SA TË HYRA TATIMORE PLANIFIKON KOMUNA TË MBLEDH? 8
TATIMET NË PRONË-TË HYRA TË RËNDËSISHME VETANAKE KOMUNALE 9
TË HYRAT JOTATIMORE 10
CILI ËSHTË ROLI I TRANSFERTAVE NGA QEVERISJA QENDRORE-DOTACIONET? 11
KU DHE SI SHPENZOHEN PARATË KOMUNALE? 112
SA PLANIFIKON TË SHPENZOJË KOMUNA PËR SECILËN PJESË KOMPETENCË/PROGRAMË-SHËRBIM PËR QYTETARËT? 13
TË HYRAT DHE SHPENZIMET E KOMUNËS PËR KOKË-BANORI 18
SI REALIZOHET BUXHETI KOMUNAL? 19
DOKUMENTET E KYÇE BUXHETORE - si mundet qytetarët të përcjellin realizimin e buxhetit komunal? 22

PSE BUXHETI QYTETAR?

- ✓ Informimi i qytetarëve se si mblidhen të hyrat komunale dhe si shpenzohen mjetet komunale
- ✓ Edukimi i qytetarëve për termat kryesore, principet dhe parimet që lidhen me buxhetin komunal dhe financat lokale.
- ✓ Rritja e vetëdijes së qytetarëve për rolin e tyre në procesin buxhetor në nivel lokal.
- ✓ Nxitje dhe aktivitet në pjesëmarrjen më të madhe të qytetarëve në proceset e planifikimit dhe realizimit të buxhetit komunal.
- ✓ Njohja e qytetarëve me BUXHETIN e miratuar për vitin 2023 dhe karakteristikat e saj themelore - struktura - cilat janë dhe sa janë të hyrat komunale dhe ku planifikon komuna t`i shpenzojë burimet publike.

CILAT JANË KOMPETENCAT E KOMUNËS?

- -Planifikimi urbanistik (urbane dhe rurale)
- -Mbrojtja e mjedisit jetësor dhe natyrës
- Zhvillimi ekonomik lokal
- -Veprimtaritë komunale
- Kultura
- -Sporti dhe rekreacioni
- Mbrojtja sociale dhe mbrojtja e fëmijëve
- -Arsimi
- -Mbrojta shëndetësore
- -Mbrojtje dhe shpëtim
- Mbrojta nga zjarri
- -Mbikëqyrje e kryerjes së punëve nën kompetencat e saj
- Kompetenca të tjera të definuara me ligj

ÇKA ËSHTË BUXHETI KOMUNAL DHE NGA ÇKA PËRBËHET?

Buxheti i njësisë së qeverisjes lokale është një plan vjetor i të hyrave, të ardhurave të tjera dhe fondeve të miratuara dhe përfshinë buxhetin bazë, buxhetin e dotacioneve, buxhetin e donacioneve, buxhetin e kredive dhe buxhetin e veprimtarive vetëfinancuese. Buxheti i qeverisjes lokale demonstron vlerat dhe prioritetet e pushtetit lokal. Buxhetimi dhe teknikat planifikimit financiar janë elemente kyçe në ruajtjen e integritetit fiskal të qeverisjes lokale.

Të hyrat

- Të hyrat tatimore
- Të hyrat jotatimore
- Të hyrat kapitale
- Transfertat dhe donacionet
- Detyrimet në vend
- Detyrimet jashtë vendit

Shpenzimet

- Pagat dhe kompenzimet
- Rezerva dhe shpenzime të papërcaktuara
- Mallra dhe shërbime
- Kamatat
- Subvencionet dhe transfertat
- Ndihmat sociale
- Shpenzimet kapitale
- Pagesa(shlyerja) e pjesës kryesore

KUSH JANË AKTIVITETET BUXHETORE QË I REALIZON KOMUNA JONË?

Kryetari dhe administrata komunale, me qëllim konsolidimin për nevojat e qytetarëve dhe për të përgatitur buxhetin komunal që do t'u përgjigjej nevojave dhe prioriteteve të identifikuara, iniciuan disa aktivitete si; duke vizituar zonat e banuara dhe duke diskutuar me qytetarët dhe bizneset për një konsolidim më specifik të prioriteteve të tyre buxhetore. Gjithashtu, Komuna ka një politikë të hapur për pjesëmarrjen e qytetarëve - në ditë të caktuara të javës çdo qytetar i komunës mund të vijë në ambientet e komunës dhe të ndajë idetë, nevojat dhe kërkesat e veta me personat përgjegjës në komunë dhe kryetarin e komunës.

SI I GRUMBULLON KOMUNA TË HYRAT KOMUNALE?

Sigurimi dhe mbledhja efikase e të hyrave komunale janë bazë për ofrimin e të mirave dhe shërbimeve të nevojshme publike për qytetarët e komunës. Qëkëtu, më poshtë janë paraqitur (shuma e tyre, përqindja e pjesëmarrjes) buxheti bazë i komunës dhe "rrjedhat" kryesore shtesë të të hyrave në buxhetin komunal - të hyrat vetanake, dotacionet - pushteti qendror, donacionet, huamarrjet etj.

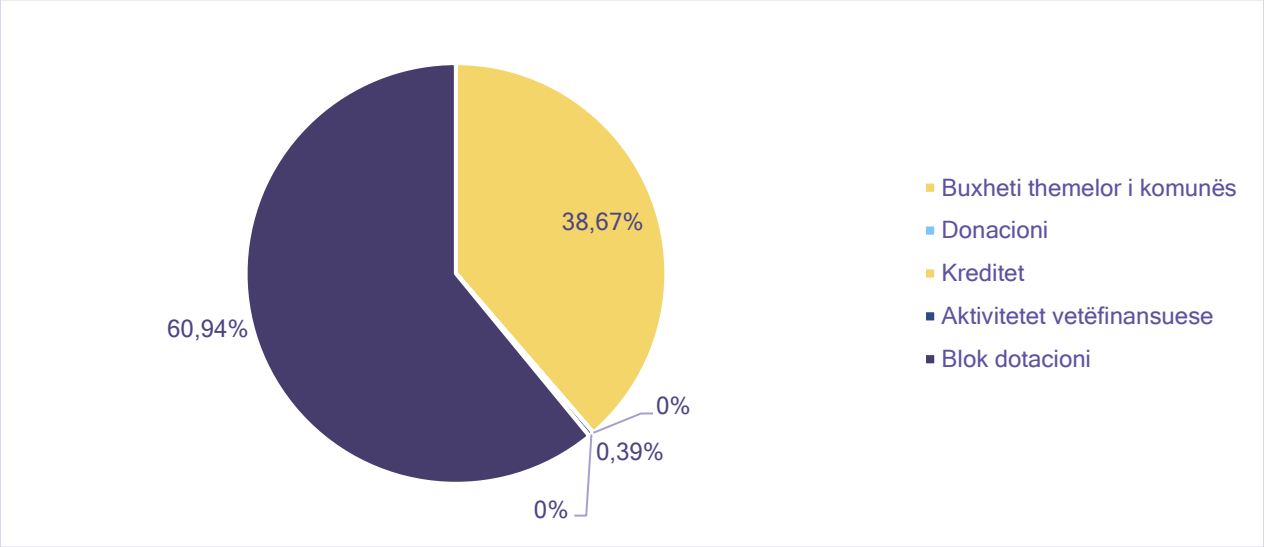
BUXHETI I KOMUNËS është plan vjetor i të hyrave, të ardhurave dhe mjeteve tjera të miratuara dhe i përfshinë buxhetin bazë, buxhetin e dotacioneve, buxhetin e donacioneve, buxhetin e kredive dhe buxhetin e aktiviteteve vetëfinancuese. Ndwrsa, BUXHETI BAZË I komunës është plan vjetor i të hyrave, të të ardhurat e tjera dhe mjeteve të miratuara me buxhet për financimin e kompetencave bazë të komunës. DOTACIONI paraqet transfertë nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe buxhetet e mjeteve në buxhetin e komunës. Donacionet janë mjete të destinuara kryekëput nga donatorët në bazë të një marrëveshjeje

të lidhur. Veprimtaritë vetëfinancuese janë të ardhura vjetore të shfrytëzuesve buxhetorë që janë shtesë e aktiviteteve themelore ligjore.

Tabela 1. Të hyrat e Komunës (në denarë dhe struktura në %)

Llogarija hyrëse	vlera	Struktura e të hyrave në %
Buxheti bazë i komunës	107.362.546	39,8
Donacionet	0	0,0
Kredit	0	0,0
Aktivitetet vetëfinancuese	1.000.000	0,4
Dotacionet	161.179.971	59,8
Gjithësej të hyrat	269.542.517	100

Grafiku 1. Struktura e të hyrave komunale sipas llojeve të llogarive (aspekt, forme, pamje)(në %)

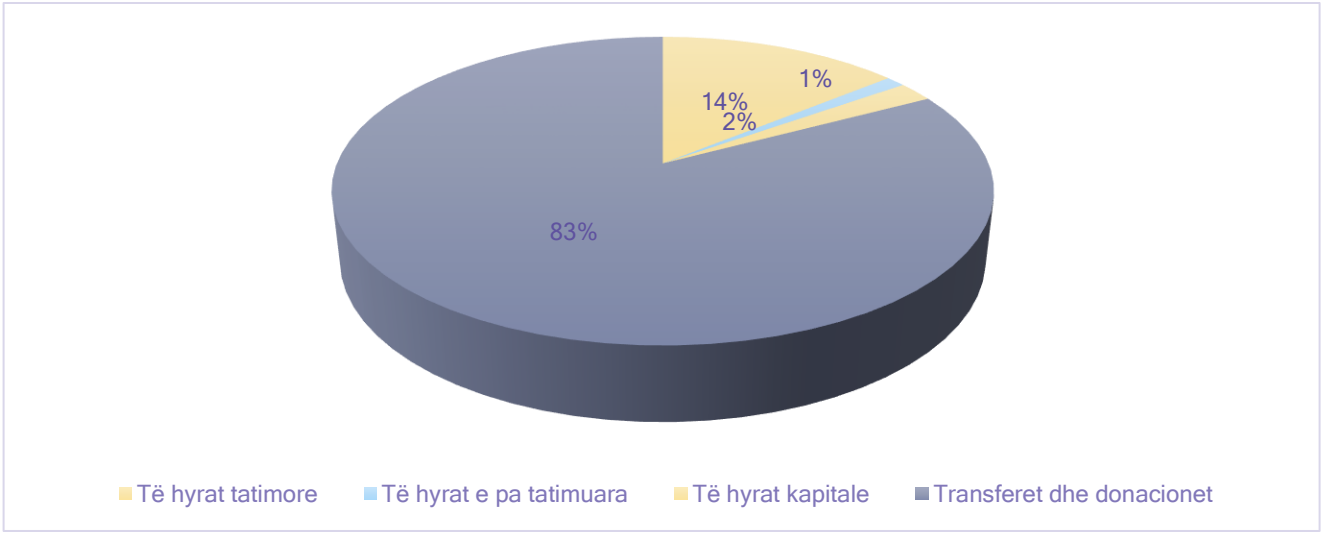
CILAT JANË BURIMET KYÇE TË TË HYRAVE KOMUNALE?

TË ARDHURAT E KOMUNAVE në buxhet janë taksat dhe pagesat e tjera të detyrueshme, të cilat përcaktohen me ligj, të ardhurat që rrjedhin nga pronësia e mjeteve (interesat, dividentët, qiratë, etj.), kompensimi për mallrat ose shërbimet e ofruara, dhuratat, donacionet, sponsorizimet, subvencionet dhe transfertat. Rëndësi të veçantë kanë BURIMET VETANAKE TË TË ARDHURAVE të komunës, ku përfshihen taksat lokale, tatimet lokale dhe kompenzimet lokale, të hyrat nga prona e komunës, vetëkontributi, gjobat në të holla, donacionet dhe të hyrat e tjera të konsoliduara me ligj.Në vazhdim janë paraqitur burimet kryesore të të hyrave që komuna planifikonë të sigurojë në vitin 2023. Shuma më e madhe e të hyrave do të sigurohet nga taksat komunale për shfrytëzimin dhe mirëmbajtjen e ndriçimit publik, në vlerë prej 16.000.000 denarë. Në strukturën e të hyrave kryesore, pjesën më të madhe e zënë transferet dhe donacionet, në vlerë prej 223.102.517 denarë me 82,8%, ndërsa të hyrat tatimore kapin vlerën prej 37.810.000 denarë me 14%, të hyrat të patatimuara në vlerë prej 3.020.000denarë me 1,1%, dhe të hyrat kapitale në vlerë prej 5,610,000 me 2,1%.

Tabela 2. Të hyrat kyçe të komunës në pajtim me klasifikimin ekonomik (shuma në denarë dhe struktura ne %).

Llojet e të hyrave	vlera	pjesmarja e të hyrave në %
Të hyrat tatimore	37.810.000	14,0
Të hyrat e pa tatimuara	3.020.000	1,1
Të hyrat kapitale	5.610.000	2,1
Transferet dhe donacionet	223.102.517	82,8
Gjithësej	269.542.517	100,0

Grafiku 2. Struktura e të hyrave komunale sipas klasifikimit ekonomik (në %)

SA TË HYRA TATIMORE PLANIFIKON TË MBLEDH KOMUNA?

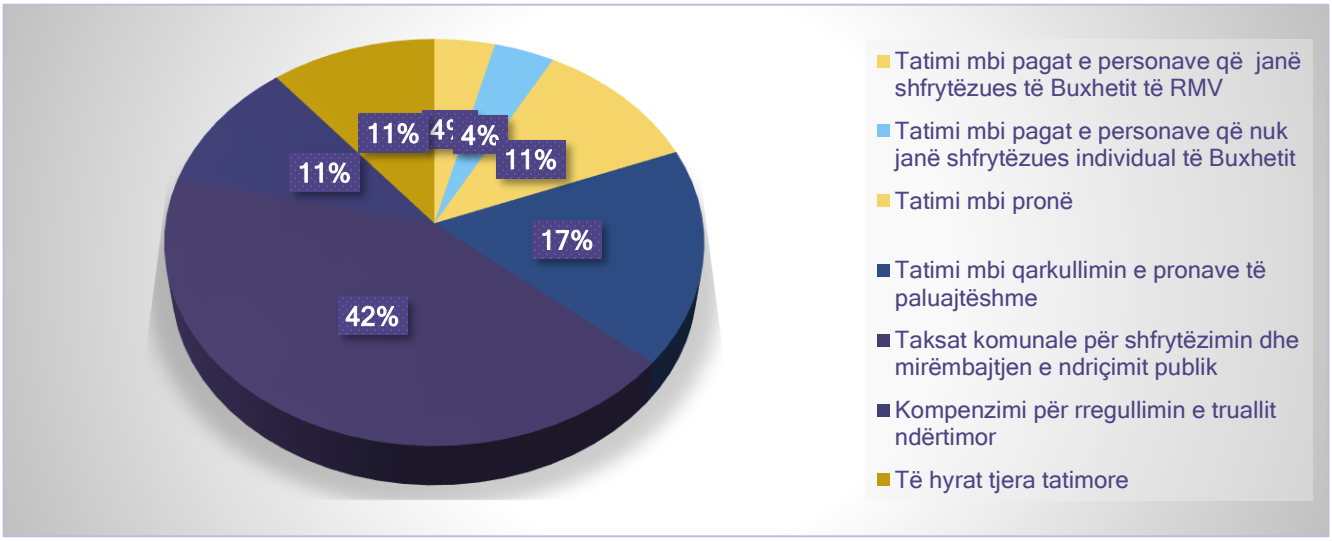
Të hyrat tatimore janë pjesa themelore dhe më e rëndësishme e të hyrave vetanake të komunës, andaj më poshtë ju paraqesim shumën e të hyrave tatimore që komuna planifikon të mbledhë në vitin e ardhshëm. Gjithashtu është paraqitur struktura që tregon se cilat të hyra tatimore planifikohet të kenë pjesëmarrjen më të madhe në të hyrat komunale.

Tabela 3. Të hyrat tatimore kyçe të komunës (shuma në denarë dhe struktura ne %)

Të hyrat tatimore	vlera	pjesmarja në %
Tatimi mbi pagat e personave që janë shfrytëzues të Buxhetit të RMV	1.500.000	4,0
Tatimi mbi pagat e personave që nuk janë shfrytëzues individual të Buxhetit	1.500.000	4,0
Tatimi mbi pronë	4.200.000	11,1
Tatimi mbi qarkullimin e pronave të paluajtëshme	6.500.000	17,2
Taksat komunale për shfrytëzimin dhe mirëmbajtjen e ndriçimit publik	16.000.000	42,3
Kompenzimi për rregullimin e truallit ndërtimor	4.000.000	10,6
Të hyrat tjera tatimore	4.110.000	10,9
Gjithsej	37.810.000	100,0

Komuna planifikon të sigurojë më së shumti të hyra nga tatimi për shfrytëzimin dhe mirëmbajtjen e ndriçimit publik, ndërsa pjesën më të vogël të të hyrave tatimore e zë tatimi në pronë nga personat juridikë.

Grafiku 3. Të hyrat tatimore të Komunës së Tearcës (në denarë)

TATIMET NË PRONË - E HYRË E RËNDËSISHME VETANAKE E KOMUNËS

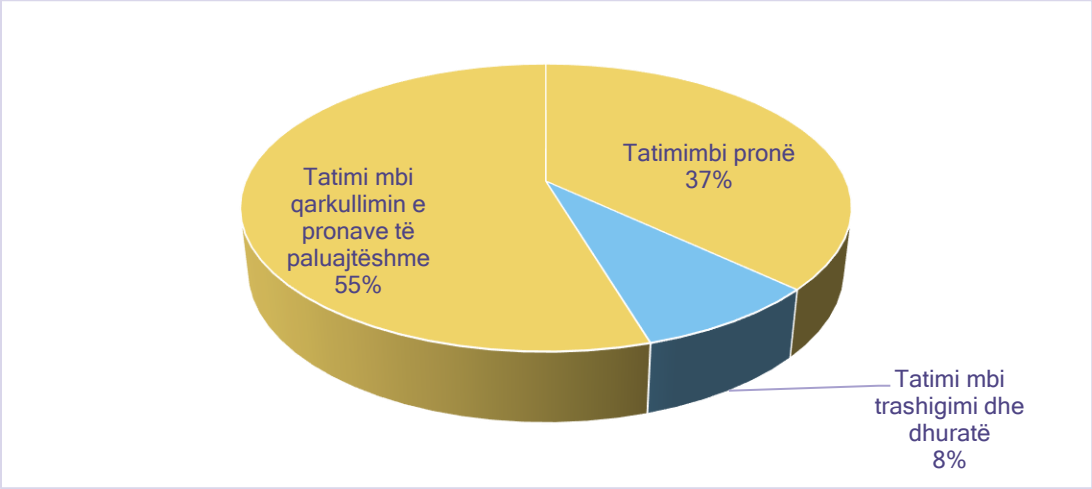
Tatimi pronësor është një nga burimet më të rëndësishme të të hyrave vetanake të komunës. Struktura e planifikuar për vitin 2023 e llojeve të veçanta të tatimit pronësor është paraqitur më poshtë.

Proporcionin më të lartë të të ardhurave e zë tatim-qarkullimi i patundshmërive me të drejtë pjesëmarrjeje prej 55% në vlerën totale të tatimeve pronësore.

TabelaD.1.Llojet e tatimit mbi pronë

Tatimi mbi pronën	vlera	pjesmarja në %
Tatimimbi pronë	4.400.000	37,0
Tatimi mbi trashigimi dhe dhuratë	1.000.000	8,4
Tatimi mbi qarkullimin e pronave të paluajtëshme	6.500.000	54,6
Gjithësej	11.900.000	100,0

Grafiku 4. Struktura e tatimeve në pronë në totalin e të hyrave sipas tatimit bazë në pronë të Komunës së Tearcës (në %)

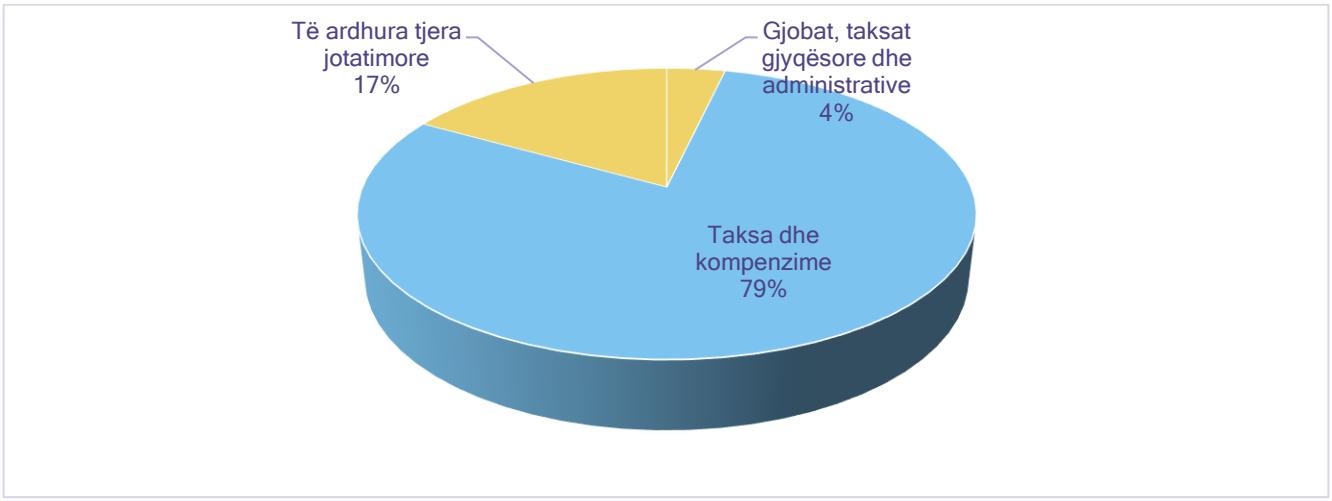
TË HYRAT JOTATIMORE

Të hyrat jotatimore të cilat, komuna planifikon t`i mbledh për vitin 2023 janë të paraqitura në vazhdim. Shuma më e madhe e të hyrave jotatimore duhet të jenë të siguruara nga taksat dhe kompenzimetme 79,5%, kurse proporcioni më i ulët pritet te gjobat, taksat gjyqësore dhe administrative me 3,6%.

Tabela 4. Llojet e të hyrave jotatimore (shuma në denarë dhe struktura në %)

Llojet e të hyrave të patatimuara	vlera	Pjesmarja në %
Gjobat, taksat gjyqësore dhe administrative	110.000	3,6
Taksa dhe kompenzime	2.400.000	79,5
Të ardhura tjera jotatimore	510.000	16,9
Gjithsej	3.020.000	100,0

Grafiku 5. Format e të hyrave jotatimore (struktura në %)

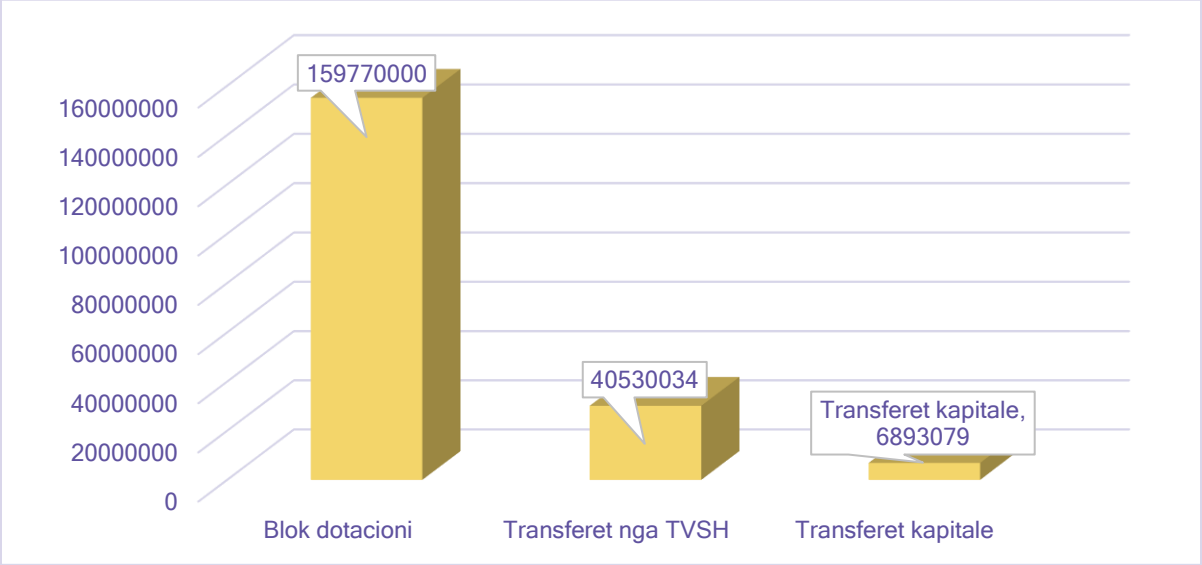

CILI ËSHTË ROLI I TRANSFERTAVE NGA QEVERISJA QENDRORE-DOTACIONET?

Vlefshmëria e formave kryesore të transfertave nga qeverisja qendrore është theksuar më poshtë. Shuma më e madhe e transfertave është e planifikuar për bllok-dotacionet në vlerë prej 159.770.000,00, por, shuma planifikuese e transfertës nga TVSH-ja vlerësohet 40.530.034,00, a për transfertat kapitale 6.893.079,00 denarë

Llojet e transfereve dhe dotacioneve	vlera
Bllok dotacione të komunës për destinime të caktuara	159.770.000
Dotacione të komunës, prej të ardhurave të TVSH-së	40.530.034
Transferet nga buxhetet e fondeve	6.893.079
Gjithsej	207.193.113

Grafiku 6. Format e transfertave dhe donacioneve (në denarë)

Bllok-dotacionet janë kompetencat e bartura nga pushteti qendrore dhe janë shumat më të rëndësishme të transfertave të cilat i fiton komuna dhe me të cilën në pjesën më të rëndësishme financohen kompetencat e bartura për arsimin. Shuma më e madhe e bllok-dotacioneve i referohet arsimit fillor dhe marrin pjesë në strukture më 100%

KU DHE SI SHPENZOHEN PARATË KOMUNALE ?

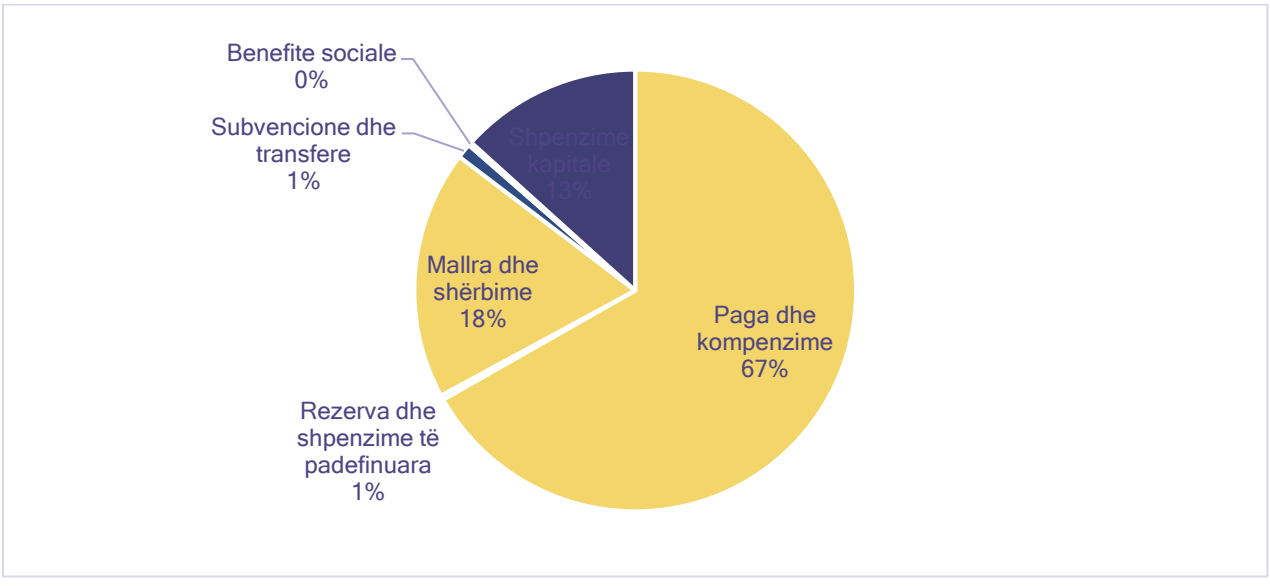
Është e rëndësishme ku dhe si shpenzohen resurset lokale. Shpenzimet lokale janë të lidhura drejtpërdrejtë me sigurimin e nevojave dhe shërbimeve të qytetarëve-për atë struktura e tyre dhe mënyra e shpërndarjes është veçanërisht e rëndësishme të jenë transparentë. Në vazhdim janë të paraqitura shpenzimet kryesore të komunës për vitin 2023.

Shpenzimet më të mëdha në periudhën e ardhshme do të shpenzohen për paga dhe shpenzime në shumë prej 179.975.894 denarë, gjegjësisht 66,8% nga struktura e shpenzimeve të përgjithshme, mëtutje, mallra dhe shërbime në vlerë prej 49.165.848,00 denarë, gjegjësisht 18,2% prej shpenzimeve totale. Komuna e ndanë shumën më të ulët të shpenzimeve për benifite sociale, me pjesëmarrje prej 0,3% në totalin e shpenzimeve të komunës me 269.542.517,00. Në vitin 2023 shpenzimet kapitale janë parashikuar të arrijnë në 35.878.775,00 denarë, përkatësisht do të marrin pjesë me 13,3%. Në strukturën e totalit të shpenzimeve. Pjesa më e madhe e shpenzimeve kapitale janë planifikuar për realizimin e objekteve të tjera ndërtimore - ndërtimin e rrugicave dhe rrugëve.

Tabela 6. Shpenzimet e komunës sipas klasifikimit ekonomik

Llojet e shpenzimeve	vlera	Struktura në %
Paga dhe kompenzime	179.975.894	66,8
Rezerva dhe shpenzime të padefinuara	900.000	0,3
Mallra dhe shërbime	49.165.848	18,2
Subvencione dhe transfere	2.922.000	1,1
Benefite sociale	700.000	0,3
Shpenzime kapitale	35.878.775	13,3
Gjithsej shpenzime	269.542.517	100,0

Grafiku 9. Struktura e shpenzimeve të Komunës së Tearcës sipas klasifikimit ekonomik (në %)

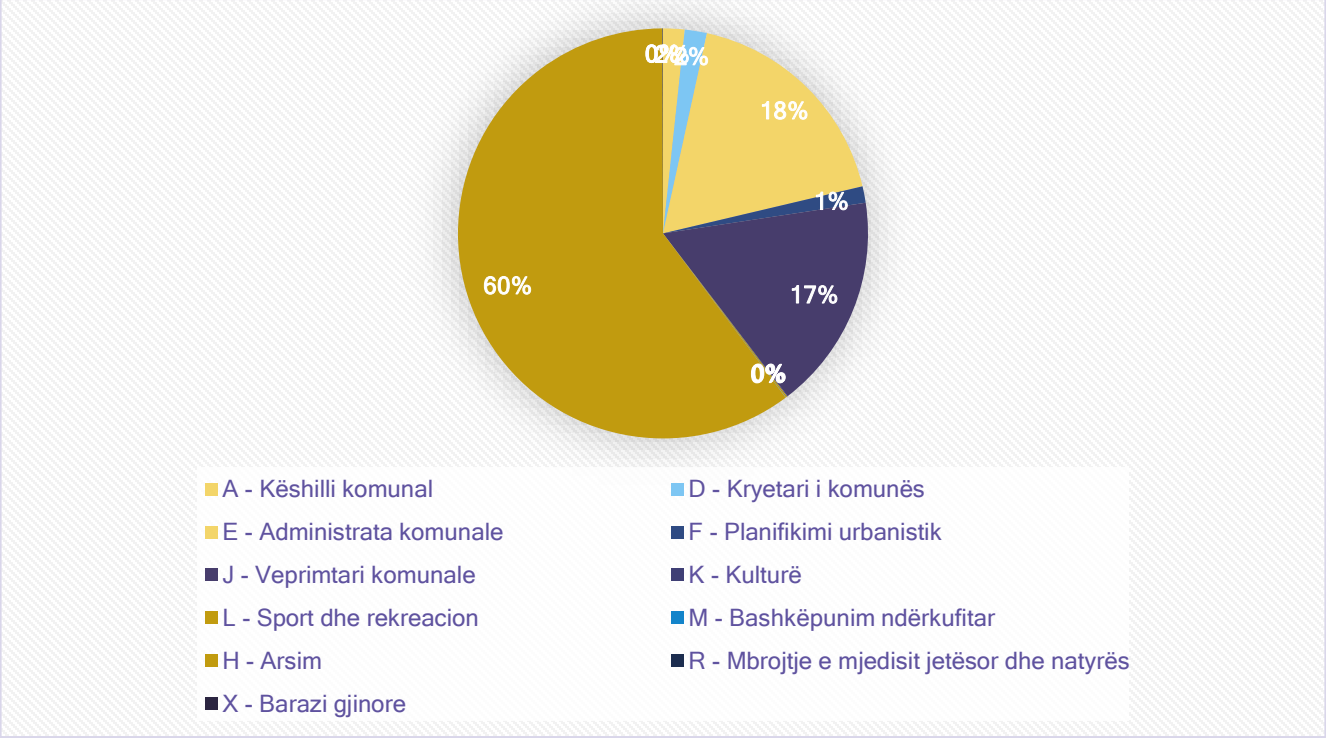

SA PLANIFIKON TË SHPENZOJË KOMUNA PËR SECILËN NDARJE KOMPETENCË/PROGRAMË -SHËRBIM PËR QYTETARËT?

Në vazhdim janë të theksuara planet kyçe për destinimet/shpërndarjet e mjeteve komunale për secilën nga kompetencat-shërbimet, të cilat duhet t`i marrin qytetarët. Shuma më e madhe e shpenzimeve nga llogaria komunale është e ndarë për arsimin fillor në vlerë prej 156.095.000,00 denarë, ndërsa më e ulëta për programet zhvillimore

Tabela 6. Shpenzimet totale të Komunës së Tearcës sipas njësive kompetente (në denarë dhe struktura në %)

Gjithësej shpenzimet e komunës sipas njesive kompetente	vlera	Pjesmarja në %
A - Këshilli komunal	4.570.000	1,7
D - Kryetari i komunës	4.704.003	1,7
E - Administrata komunale	48.164.779	17,9
F - Planifikimi urbanistik	3.500.000	1,3
J - Veprimtari komunale	45.790.764	17,0
K - Kulturë	150.000	0,1
L - Sport dhe rekreacion	300.000	0,1
M - Bashkëpunim ndërkufitar	60.000	0,0
H - Arsim	162.179.971	60,2
R - Mbrojtje e mjedisit jetësor dhe natyrës	50.000	0,0
X - Barazi gjinore	73.000	0,0
Gjithsej	269.542.517	100,0

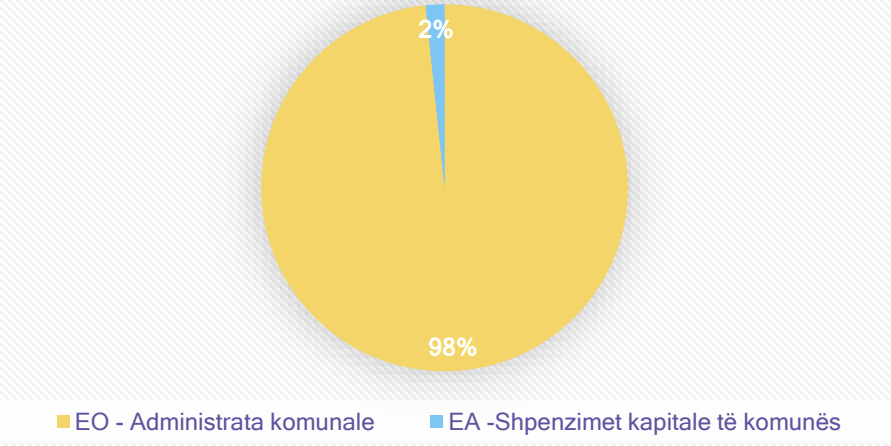

Shpenzimet e ndara për administratën komunale janë 48.164.779,00 denarë, të njëjtat për shërbime komunale janë të destinuara 2.950.000,00 denarë, për materiale zyre 2.091.097,00 denarë, si dhe për blerjen e orendive administrative, pajisje, softverë kompjuterikë 800.000,00 denarë.

Shpenzimet sipas kompetencave programore – administrata komunale (në denarë dhe struktura ne %)

Administrata komunale	vlera	Pjesmarja në%
EO - Administrata komunale	47.364.779	98,3
EA -Shpenzimet kapitale të komunës	800.000	1,7
Gjithsej	48.164.779	100,0

Grafikoni D.7. Shpenzimet sipas kompetencave programore - Administrata komunale

Shpenzimet e përgjithshme që janë të destinuara për punën e kryetarit kapin shumën prej 4.704.003,00 denarë dhe përfshijnë 1.574.003,00 denarë për paga dhe kompenzime të kryetarit, 900.000,00 denarë rezerva rrjedhëse e kryetarit, 350.000,00 denarë për mallra dhe shërbime, 1.180.000,00 denarë për transferta, 700.000,00 për benefite sociale.

Në shpenzimet sipas kompetencës së programeve të urbanizmit dhe planifikimit urbanistik shuma më e madhe ndahet për shërbimet Kontraktuese për planifikimet Urbanistike ku janë të planifikuara/ndara 3.500.000,00 denarë, të cilat kanë për qëllim përkrahjen e këtyre aktiviteteve: planit urbanistik për fshat dhe planit urbanistik jashtë vendbanimit

Shpenzimet e ndara për shërbimet komunale në shumë prej 45.790.764,00 denarë, kanë si qëllim të ndihmojnë aktivitetet, si: mirëmbajtjen dhe sigurimin e rrugëve lokale, rrugicave dhe rregullimin e rendit të komunikacionit prej 1.250.000,00 denarë, furnizimin me ujë 1.000.000,00 denarë, ndërtimin dhe rikonstruimin e rrugicave dhe rrugëve lokale me 34.040.764,00 denarë, mirëmbajtja e ndriçimit publik me 7.000.000,00 denarë si dhe mirëmbajtja e hapësirave të gjelbërta me 2.500.000,00 denarë etj.

Tabela 9. Shpenzimet sipas kompetencës së programeve – veprimtaritë komunale (shuma në denarë dhe struktura në %)

Veprimtaritë komunale	vlera	Pjesëmarja në %
J1-Furnizim me ujë	1.000.000	2,18
J3-Ndriçimi publik	7.000.000	15,29
J6-Mirëmbajtja e dhe mbrojtja e rrugëve lokale dhe rrugicave	1.250.000	2,73
J8-Shërbime tjera komunale	2.500.000	5,46
JD-Ndërtimi dhe rikonstruimi i rrugëve dhe rrugicave	34.040.764	74,34
Gjithsej	45.790.764	100,00

	Projekte për vitin 2023	Afati I fundit për realizim	Shuma (MKD)	Përdoruesit potencialë
1	Ndërtimi dhe rikonstruimi I rrugës lokale në f. Tearcë P1203 - железничка станица stacioni I vjetër hekurudhor (pjesë)	11/1/2023	1,500,787	Fermerët, sektori i biznesit, banorët e f. Tearcë etj.
2	Ndërtimi dhe rikonstruimi I rrugës lokale në f. Gllogjë	11/1/2023	4,000,000	Banorë të f. Gllogjë dhe vendbanimet përreth, fermerët, nxënësit etj
3	Rikonstruimi I ujëgrumbulluesit (kaptazhës) – f. Dobrosht	11/1/2023	1,392,292	Banorë të f. Dobrosht, nxënësit, personat në moshë etj
		Gjithsej	**6,893,079**	

Në shpenzimet për mbrojtjen e ambientit jetësor në komunën e Tearcës mbizojtërojnë shpenzimet për hapësira të gjelbërta të reja.

Sa i përket mjeteve të planifikuara për realizimin e aktiviteteve kulturore, të njëjtat mund të ndahen në, aktivitete që kanë të bëjnë me manifestimet kulturore __ Mbështetje financiare për manifestimin për mërgimtarët "TEARCA FESTON ME KURBETÇINJTË", në f. Tearcë, në shumë prej 60.000,00 den, dhe manifestime të tjera kulturore.

Shpenzimet për sport dhe rekreacion, para së gjithash, janë të dedikuara, për Mjete për mirëmbajtjen e stadiumeve në Komunën e Tearcës në vlerë prej 100.000,00 denarë, ndarje të mjeteve për klube sportive dhe mbështetje financiare për sportistë të talentuar dhe ngjarje sportive, në vlerë prej 200.000,00 denarë.

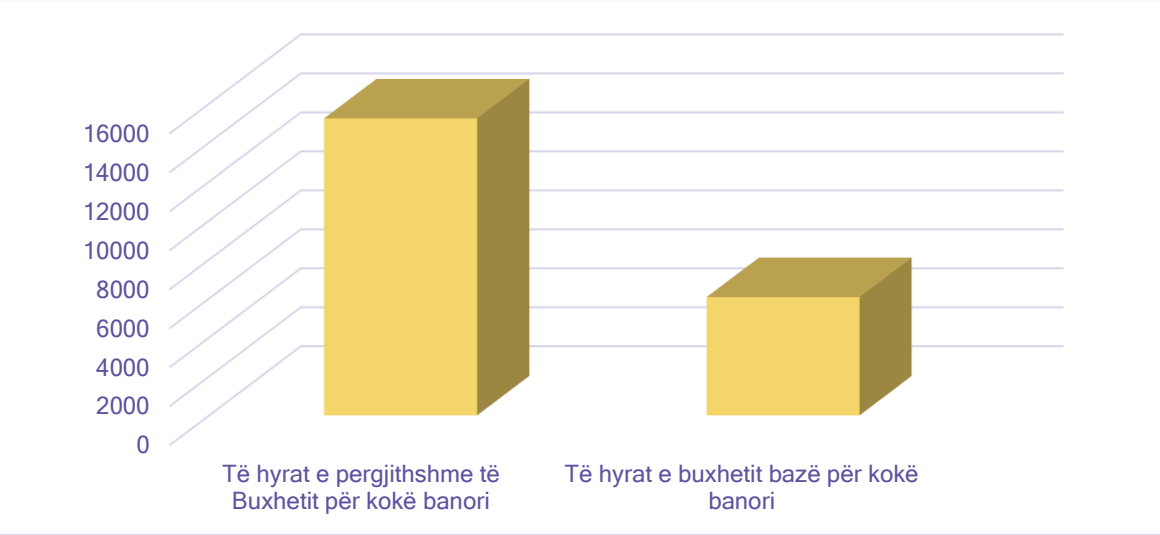
Shpenzimet e ndara për barazi gjinore arrijnë në 73.000,00 denarë, që është 0,08% nga buxheti i përgjithshëm i ndarë në programin për mundësi të barabarta.

TË HYRAT DHE SHPENZIMET E KOMUNËS PËR KOKË-BANORI

Në vitin 2023, të hyrat për kokë-banori në komunën e Tearcës do të jenë 6.068,00 denarë, që paraqet rritje prej 17% në krahasim me shumën e tyre në vitin 2022.

Të hyrat	vlera	Numri i banorëve rezident në komunë	Për kokë banori
Të hyrat e përgjithshme të buxhetit	269.542.517	17.694	15234
Të hyrat e Buxhetit bazë	107.362.546	17.694	6068

Grafiku 17. Të hyrate e komunës për kokë-banori (në denarë)

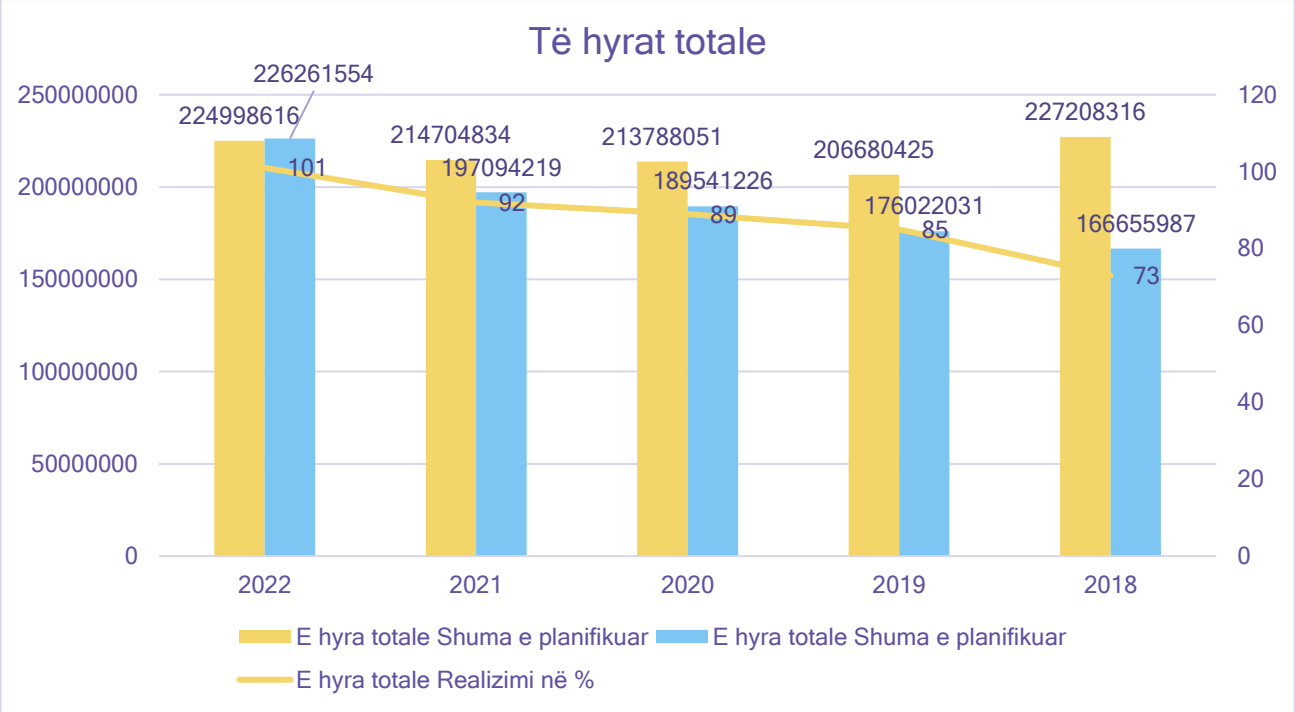
SI REALIZOHET BUXHETI KOMUNAL?

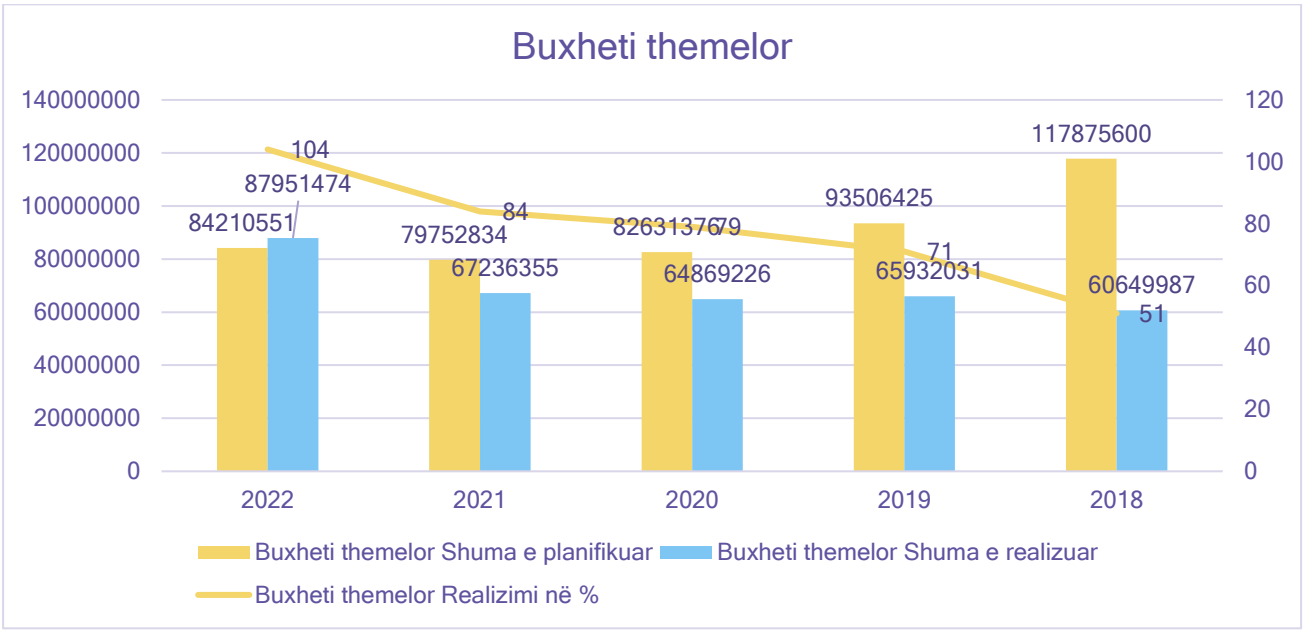
Realizimi i buxhetit komunal është një tregues i rëndësishëm që lidhet me realizimin e të hyrave dhe shpenzimeve të planifikuara në periudhën e kaluar. Gjithashtu, tregon realizimin/trendin e pritur të realizimit të buxheteve komunale. Në vijim tregohet realizimi i buxhetit bazë (zotërues) të komunës dhe buxhetit të përgjithshëm të komunës si në aspektin e të hyrave ashtu edhe në aspektin e shpenzimeve. Realizimi i të hyrave vetanake në periudhën 2018-2022 tregon trend rritës. Të hyrat e përgjithshme të komunës së Tearcës në vitin 2022 arritën në 226.261.554,00 denarë, që do të thotë rritje prej 15% në krahasim me vitin 2021

Tabela 11. Të hyrat e planifikuara dhe të realizuara të komunave

Llogaria hyrëse	Buxheti themelor			E hyra totale		
Viti	Shuma e planifikuar	Shuma e realizuar	Realizimi në %	Shuma e planifikuar	Shuma e planifikuar	Realizimi në %
2022	84210551	87951474	104	224998616	226261554	101
2021	79752834	67236355	84	214704834	197094219	92
2020	82631376	64869226	79	213788051	189541226	89
2019	93506425	65932031	71	206680425	176022031	85
2018	117875600	60649987	51	227208316	166655987	73

Grafiku 18. Të hyrat totale të planifikuara dhe të realizuara dhe të hyrat nga buxheti themelor për periudhën 2018-2022 (në denarë dhe struktura në %)

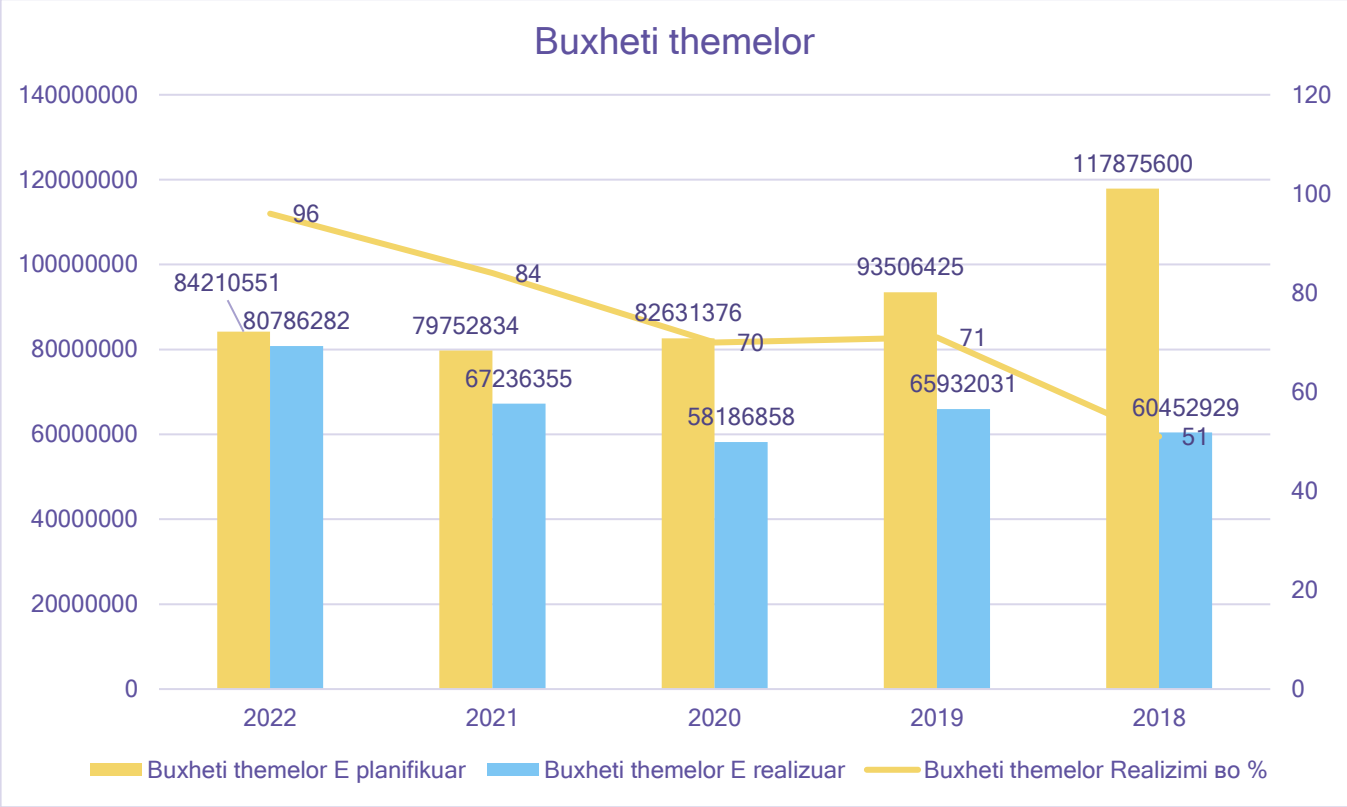

Buxheti themelor
140000000
120000000
100000000
80000000
60000000
40000000
20000000
0
120
100
80
60
40
20
0
84210551
87951474
104
79752834
67236355
84
8263137679
64869226
93506425
65932031
71
117875600
60649987
51
2022
2021
2020
2019
2018
Buxheti themelor Shuma e planifikuar
Buxheti themelor Shuma e realizuar
Buxheti themelor Realizimi në %

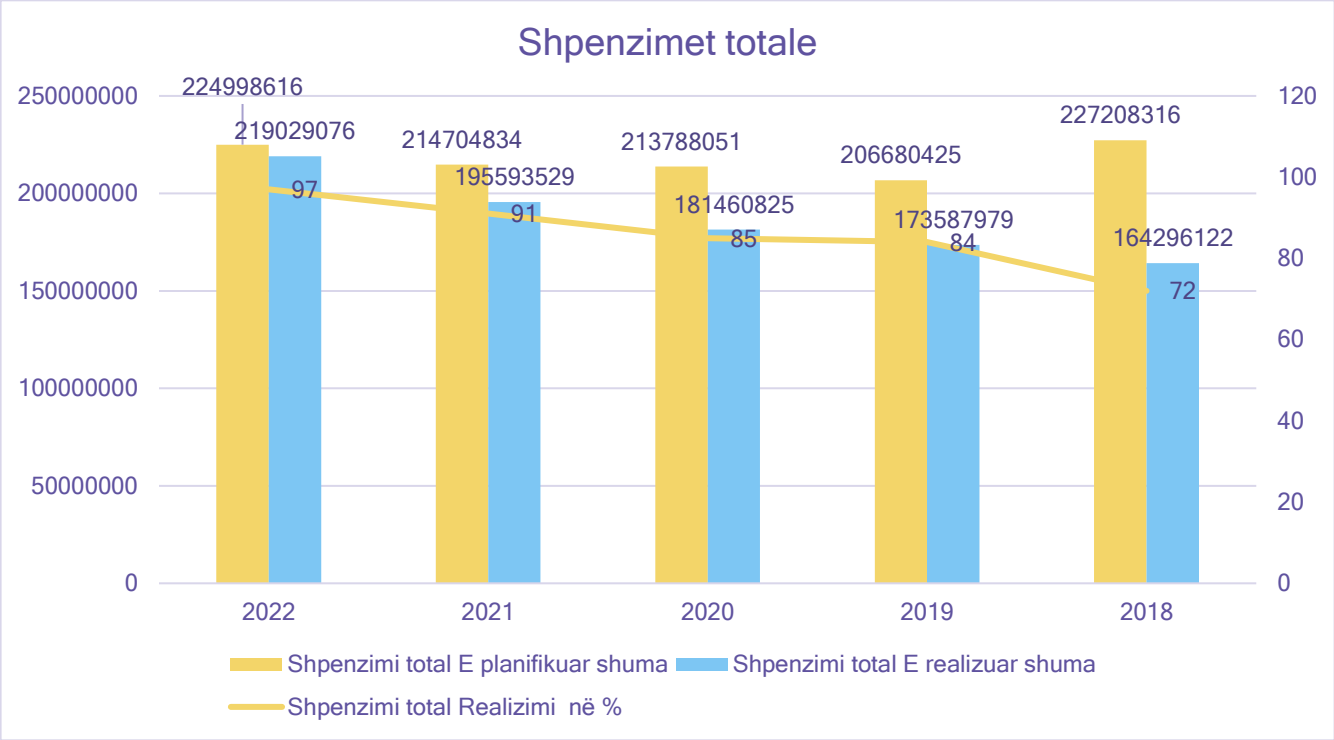
Realizimi i shpenzimeve totale të komunës së Tearcës në vitin 2022 është 97%, që paraqet një rritje prej 6% krahasuar me vitin 2021

Tabela 12. Shpenzimet totale të planifikuara dhe të realizuara dhe shpenzimet nga buxheti themelor për periudhën 2018-2022

Llogaria dalëse	Buxheti themelor			Shpenzimi total		
Viti	E planifikuar	E realizuar	Realizimi во %	E planifikuar shuma	E realizuar shuma	Realizimi në %
2022	84210551	80786282	96	224998616	219029076	97
2021	79752834	67236355	84	214704834	195593529	91
2020	82631376	58186858	70	213788051	181460825	85
2019	93506425	65932031	71	206680425	173587979	84
2018	117875600	60452929	51	227208316	164296122	72

Grafiku 19. Shpenzimet totale të planifikuara dhe të realizuara nga buxheti themelor për periudhën 2018-2022 (në denarë dhe struktura në %)

Shpenzimet totale
250000000
200000000
150000000
100000000
50000000
0
120
100
80
60
40
20
0
224998616
219029076
97
214704834
195593529
91
213788051
181460825
85
206680425
173587979
84
227208316
164296122
72
2022
2021
2020
2019
2018
Shpenzimi total E planifikuar shuma
Shpenzimi total E realizuar shuma
Shpenzimi total Realizimi në %

DOKUMETET BUXHETORE KYÇE-si mundet qytetarët të përcjellin realizimin e buxhetit komunal?

Cilat janë dokumentet buxhetore kyçe?

- **Kalendari Buxhetor** përcakton afatet për planifikimin e buxhetit të përgjithshëm, ku do të përfshihen aktivitetet e lidhura me përgatitjen e buxhetit, realizimi i buxhetit sipas raporteve financiare ose ndjekja e realizimit të buxhetit nga administrata komunale.
- **Qarkulluesi buxhetor** përmbanë udhëzimet për përpunimin e propozim-buxhetit nga ana e përdoruesve buxhetorë dhe i dorëzohet Ministrisë së financave
- **Propozim-buxheti** përgatitet nga kryetari i komunës (administrata komunale) në të cilin planifikohen të hyrat vjetore dhe shpenzimet vjetore dhe i cili duhet të miratohet nga Këshilli i Komunës.
- **Propozim-plani i programeve për zhvillim** përmbanë projekcionet afatmesme të mjeteve të miratuara sipas njësive buxhetore, programeve dhe nënprogrameve, vitët që ato do të realizohen dhe burimet të financimit, përkatësisht buxhetet.
- **Buxheti** wshtw akt i pushtetit lokal me tw cilin, planifikohen tw hyrat vjetore dhe shpenzimeve tjera dhe miratohen shpenzimet vjetore dhe të dalat tjera tw shtetit ose tw komunws.
- **Raportet mujore** i përmbajnë të dhënat e përgjitshme operative-rrjedhëse të të hyrave dhe shpenzimeve kapitale të muajit paraprak me të cilat lidhet periudha e raportimit.
- **Raporti kuartet K1** I përmbanë të dhënat e përgjithshme operative-rrjedhëse të të hyrave dhe shpenzimeve kapitale të tre muajve paraprakë për të cilën ka të bëjë periudha raportuese, në pajtim me klasifikimin ekonomik të të hyrave dhe shpenzimeve sipas llogarive dhe përmbledhjes
- **Raporti kuartet K2** I përfshijnë të dhënat për të gjithë detyrimet e pashlyera, si dhe detyrimet e pashlyera sipas llojeve dhe pikëpamjeve. (paragrafeve?), me gjendjen e ditës së fundit nga kuarteti paraprak.
- **Raporti kuartet K3** I përmbanë të dhëna për huamarrjen dhe informacione për ndryshimet në gjendjen e secilës huamarrje në kuartetin paraprak, si dhe ndryshimet në gjendjen e garancive të lëshuara dhe të dhëna për borxhin e ndërmarrjeve publike që janë themeluar nga komunat.
- **Raporti gjysmëvjetor** përmbanë të dhënat e përgjithshme operative-rrjedhëse, të hyrat dhe shpenzimet kapitale për gjashtë muajtë paraprakë me të cilat lidhet periudha e raportimit.

- **Raporti vjetor** përmbanë të dhënat operative-rrjedhëse totale, të hyrat dhe shpenzimet kapitale për një vjet me të cilat lidhet periudha e raportimit.